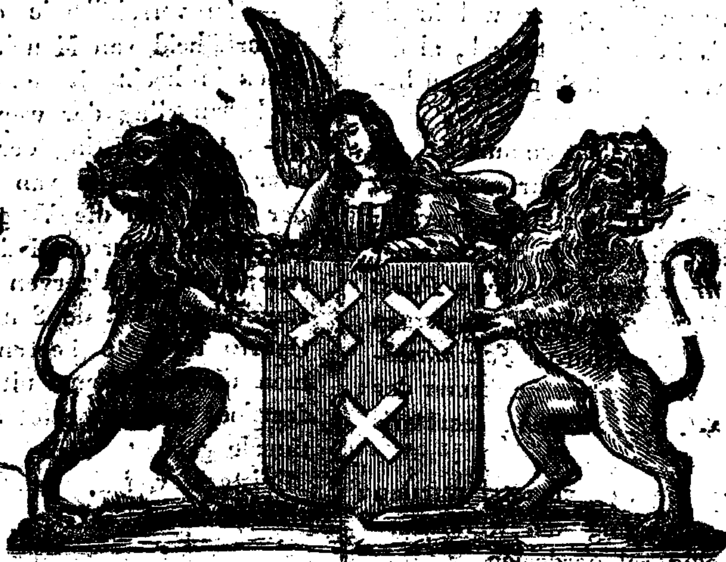
No. 112. 1839

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK

NIEUWS- BLAD.

Zondag en Maandag 12 en 13 Mei.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 9den Mei.

Nadat de heer *Dubois*, de la Loire Inferieure, gisteren in de kamer der afgevaardigden het woord had gevoerd, is de grootzegelbewaarder *Girod*, de l'Ain, opgetreden, om het tegenwoordig tijdelijk ministerie, wat deszelfs ontstaan betrof, nogmaals te verdedigen tegen de aanvallen van den heer *Dubois*. De tegenwoordige ministers toch waren aan de zaken gekomen alleen ten beste van het land, op het oogenblik dat verscheidene combinatien mislukt waren, dat de opening der kamer niet langer uitgesteld kon worden, en in de hoop dat de vorming van een tijdelijk bestuur de middelen aan de hand zou geven, om een definitief kabinet te vormen.

De heer *Lanyer*, een der voorstanders van het vorig ministerie, trad vervolgens op. Het was niet genoeg om uit de tegenwoordige crisis te geraken, een wensch in een adres uit te drukken, gelijk het voorstel van den heer *Mauguin* hield. Na de gedane vragen en verklaringen kon niemand meer twijfelen aan den wil en de standvastige pogingen der kroon, om uit de tegenwoordige crisis te geraken. De ware kwestie die de vorming van een ministerie belet had was eene kwestie van meerderheid. De heer *Lanyer* bekende te behooren tot de aanhangers van het vorig ministerie. Hij wilde geene hatelijke discussien hernieuwen; maar geloofde dat men in de tegenwoordige omstandigheden zonder aanzien van persoon en alleen op de zaken lettende, tot de vorming van een kabinet moest medewerken; alle staatkundige leden in de kamer moesten hunne denkbeelden verklaren, hun programma ontwikkelen, opdat het gevoelen der kamer voor of tegen hen zich blijkbaar zou openbaren. De heer *Lanyer* ontwikkelde kleine de standpunten welke hij was toegedaan; de voorwaarden die hij voor een nieuw kabinet verlangde; eerbied voor de constitutionele regten der kroon; getrouwheid aan de traktaten; wat Spanje betreft, geen interventie; geen kieshervorming; conversie der rente[illegible] [illegible] adres [illegible] het verzet is.

Na den heer *Lanyer* trad de heer *Gautier Pages*, uit naam der linkerzijde op. Hij beweerde, dat men ten onregte de vergevorderde oppositien in de kamer als de oorzaak van de moeijelijkheid en den gang des gouvernements had aangemerkt, uithoofde sommige stemmen van de uiterste zijden zich met die des centrums hadden vermengd. Men had nu het bewijs van het tegendeel gehad, immers alle partijen in de kamer hadden in drie discussien achtervolgelijk verklaard, dat men alle middelen beproefd had, maar niet had kunnen slagen. Iets van meer gewigt was in de laatste plaats voorgevallen: de grootzegelbewaarder van het tijdelijk ministerie had aangekondigd, dat er eene combinatie gevormd werd; zij was mislukt; de verantwoordelijkheid rustte nu niet meer op de heeren *Thiers* of *Guizot*, maar op de ministers, of op de kroon die deze vertegenwoordigden. (*Hier barstte het ongenoegen der kamer uit*). De heer *Pages* ontkende vervolgens, dat er leden in de kamer waren, die de omverwerping van alle ministerien wilden, de kroon en het land benadeelen; hij en de zijnen zouden tevreden zijn, zoo er een kabinet kwam, dat voordeelig voor het land ware, zoo als hij die verlangde; zoo sommigen der [illegible] toekomst hadden, zouden zij geduld nemen en het nieuwe ministerie, dat aan de zaken mogt komen, alleen naar de daden beoordeelen. Van de kwestie der meerderheid kwam de spreker spoedig op de vertiezingen onder: de kamer had, meende hij, de gevolgen van de gebreken der verkiezingswet aangetoond; de jongste ontbindingen hadden niets bewezen en zouden voortaan niets bewijzen. De heer *Pages* viel vervolgens den heer *Lamartine* aan over diens klagten tegen de drukpers, waaraan hij de bedeeling toeschreef om de censuur in te voeren; hij zocht de verdeeldheid aan te toonen die achtervolgelijk zich in de meerderheid had geopenbaard, en die nu weder bleek in de 221, tusschen den heer *Lamartine* en den heer *Lanyer*. Naar zijn inzien duurde de crisis sedert negen jaren. De eerste hinderpaal vond de heer *Pages* in de voormalige meerderheid, thans minderheid geworden; een hinderpaal die verdwijnen zou, zoo men maar moed en wil had om aan de zaken kwam; een andere hinderpaal was de behoudende senaat. Het waren daarbuiten de instellingen die de heer *Pages* in zijnen geest veranderd wilde hebben. Zijne rede werd door eene langdurige beweging in de zaal gevolgd. Nadat de heer *Lamartine* zich nog verantwoord had omtrent hetgeen men hem ten aanzien der drukpers te laste legde, en de generaal *Bugeaud* zich nog wegens eene persoonlijke aanval had verdedigd, werd de zitting tot Vrijdag aanstaande ter voortzetting der discussie opgeheven. Tot heden is het nog niet te voorzien, in welken zin de stemming over den inhoud van het adres zal uitvallen.

— Na den afloop der zitting van gisteren is er op de Tuilerien een kabinetsraad gehouden, door den koning gepresideerd.

— De oorlogs-minister *Cubieres* heeft bij een dagorder aan het leger doen bekend maken, dat de kolonel van het 21ste regiment van linie, *François*, op non-activiteit is gesteld geworden, omdat hij den marsch van zijn regiment van Parijs naar Brest te ver had gevonden; terwijl de minister wist dat dit regiment een der best marcherende was. Deze dagorder eindigt aldus: » Degeen die uit naam der troepen wil spreken, zonder te vreezen te hebben van door hen gelogenstraft te worden, moet zijne taal doen overeenstemmen met den ijver, de toewijding en al de gevoelens van eer die in het hart van den soldaat gevonden worden." De inhoud der dagorder heeft veel opzien gebaard.

— Men verwondert zich dat het gouvernement den tekst van het traktaat van Vera-Crux nog niet openbaar heeft gemaakt. Sommigen vreezen nog voor bezwaar van een van beide zijden.

— Van de Spaansche grenzen heeft men heden niets nieuws.

— Heden uit hoofde van den Hemelvaartsdag is de post reeds vroegtijdig, gelijk als des Zondags vertrokken.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 11den Mei.

De *Avondbode* deelt heden een bijzonder berigt uit 's Hage mede, volgens welk Z. M. den 7den dezer een besluit genomen heeft, dat op het volgende neerkomt:

In de considerans wordt gezegd, dat het een gevolg is der overweging: *a*. Van den aard der bemoeijingen wegens de geldelijke schikkingen, die met deafscheiding van Belgie verbonden zijn, en van de gevolgen welke daaruit kunnen ontstaan; *b*. van de noodzakelijkheid, om, vooral met betrekking tot de nuttigheid van derzelver al of niet voortduring en in gevolge van voortduring, als dan met betrekking tot de wijzigingen of veranderingen welke raadzaam kunnen zijn, de gesteldheid onzer finantiele inrigtingen te onderzoeken, in verband met de orde, regelmatigheid en spaarzaamheid in de dienst, en ter verzekering van de belangen des algemeens en der schuldeischers aan den staat in het bijzonder, en om de maatregelen te beramen, welke kunnen medewerken om dat belangrijk doel te handhaven.

Bij art. I. van het gemeld besluit zijn de werkzaamheden uit die overwegingen voortvloeijende, opgedragen aan eene staatscommissie, bestaande uit eenen president, zes leden en eenen secretaris, onder voorbehoud van Z. M., om het getal der leden te vermeerderen, indien Hoogstdezelve zulks noodig mogt achten.

Bij art. II. wordt deze commissie meer bepaald belast: 1. met het onderzoek van al de aangelegenheden in de considerans van het besluit vermeld; 2. met het doen aan Z. M. van zoodanige voorslagen, als de gevolgen zijn zullen van het in te stellen onderzoek; 3. met het dienen van hare consideratien en van haar advies, nopens al de bedenkingen, twijfelingen, beschouwingen of aanvragen, welke uit den loop der bedoelde of daarmede in verband staande aangelegenheden zouden mogen ontstaan, en die van wege de regering aan haar gerenvoijeerd zullen worden.

Art. III bevat de magtiging *op* en aanschrijving *aan* den minister van finantien, om aan de gemelde staatscommissie alle mogelijke inlichtingen te geven, alsmede toegang *tot* en mededeeling *van* de

eischte stukken en bescheiden, en om haar wijders, zoowel in de behandeling van de onderwerpen zelve als in het materieel, al die hulp te verleenen, welke tot volvoering van hare taak nuttig en bevorderlijk kan zijn.

Bij Art. IV zijn benoemd: tot president dezer staatscommissie, de minister van staat Mr. *A. van Gennep*. Tot leden: Jhr. *van Asch van Wijck*, staatsraad, lid der tweede kamer van de staten-generaal; de baron *van Brienen van de Groote Lindt*, lid van de eerste kamer der staten-generaal; de heer staatsraad *Canneman*; Jhr. *van Pabst van Bingerden*, staatsraad; de heer Mr. *F. van de Poll*, staatsraad lid van de tweede kamer der staten-generaal; de baron *Schimmelpenninck van der Oije van de Poll*, lid van de tweede kamer der staten-generaal; tot secretaris: de heer *W. J. Piepen*, secretaris van den raad van state.

Art. V laat aan de commissie zelve over, om, op voorstel van den president zoodanige punten van orde en verdeeling van werkzaamheden te maken, als zij voegzaam en noodig zal oordeelen.

Bij Art. VI, eindelijk, is Z. Exc. de heer Mr. *A. van Gennep*, president der commissie, gemagtigd, om het amortisatie-syndikaat, met de directie van de grootboeken der nationale schuld te Amsterdam, en met de commissarissen, welke, volgens art. 13 der belgische conventie, door onze regering voor de commissie te Utrecht zullen benoemd worden, zich in onmiddellijke betrekking te stellen, en respectivelijk in overleg te treden ter beoordeeling van de eenheid en medewerking tot het algemeene doel, waartoe deze staatscommissie is ingesteld.

— Z. K. H. de Erfprins *van Oranje* is den 4den dezer te Stuttgart gearriveerd en heeft zijnen intrek in het koninklijk residentieslot genomen. Den 2den te voren was het huwelijks-kontrakt, benevens al de daarbij behoorende acten betrekkelijk het huwelijk des Prinsen, onderteekend geworden.

— Naar men verneemt is het plan onlangs door den heer *Brade* aan Z. M. aangeboden tot het leggen van eene ijzeren kettingbrug over het Y, gesteld in handen van den heer gouverneur van Noord-Holland, om te dienen aan berigt.

— Uit de provincie Zeeland schrijft men van den 8sten dezer: » Krachtens eene bepaling, waarbij het departement van oorlog zich het regt voorbehoudt, de leverantie der campagne-vivres twee maanden bevorens aan den leverancier op te zeggen, is bij besluit van den 3den dezer de aannemer der campagne-vivres, in het 4de en 5de district dezer provincie aangeschreven, dat zijne aanneming *twee* maanden na de aanschrijving zal ophouden.

— In den nacht van den 9den is te Bokhoven aan de Maas, op anderhalf uur afstands van 's Hertogenbosch gelegen, brand ontstaan in de woning van den burgemeester aldaar, welke zoo spoedig toenam dat niet alleen die huizing, maar benevens nog vier daaraan grenzende woningen door de vlam vernield werden.

— De gemeente Eich, nabij Andernach, is in den nacht van den 5den op den 6den door een' zwaren brand geteisterd geworden. Reeds 17 woningen en 14 schuren met bijbehoorende stallen waren des morgens van den 6den in den asch gelegd, toen men den brand nog niet eens volkomen meester was.

— Uit Petersburg wordt van den 27sten vermeld, dat men in Rusland sedert het jaar 1709 geen voorbeeld kan bijbrengen, dat de rivieren met den 30sten April gelijk nu het geval is, nog niet van het ijs bevrijd waren geraakt. Te Riga lag het ijs in de Duna den 29sten April nog zoo vast, dat over hetzelve in alle rigtingen zonder gevaar werd gereden.

Uit de jongste berigten uit Londen blijkt nog dat de Spreker in het Huis der Gemeenten, de Heer *Abercrombie*, den 7den aangekondigd heeft, dat de staat zijner gezondheid hem niet langer toeliet dien moeijelijken en gewigtigen post te bekleeden, waarom hij, na de pinkstervacantie, den presidalen stoel verlaten zou. Zoowel sir *R. Peel* als lord *J. Russell* hebben, uit naam der partijen aan wier hoofd zij staan, den heer *Abercrombie* de getuigenis gegeven, dat hij zijnen post steeds met de grootste bezadigdheid en waardigheid heeft bekleed.

— De bekende predikant *Stephens*, die voor eenigen tijd, wegens ophitsing tot ongehoorzaamheid aan de bestaande wetten, aan een geregtelijk onderzoek onderworpen is geweest, heeft laatstleden zaturdag, in de londensche herberg *de Kroon en het Anker*, eene lange redevoering uitgesproken, in welke hij zijne toehoorders bezwoer, zich niet langer aan de armen-wet te onderwerpen, die hij schandelijk en onchristelijk noemde. Hij verklaarde liever den dood te willen ondergaan, dan langer de slaaf der commissarissen voor het arm-wezen te willen blijven. Ten slotte kondigde hij aan, dat hij den volgenden zondag eene predikatie in Regentspark dacht te houden, en uitte den wensch, dat de Bisschop van Londen daarbij tegenwoordig mogt zijn, ten einde te kunnen beoordeelen, of hij zuivere of valsche grondbeginselen verkondigde.

— Te Llanidloes is de rust, na de aankomst van eenige compagniën geregelde troepen, niet verder gestoord.

— In verschillende districten van Engeland, onder anderen in de nabijheid van Manchester en te Ashton, zijn onderscheidene personen in hechtenis genomen, wegens het oefenen der Chartisten in de behandeling der wapens.

— In de zitting der Portugesche Cortes zijn debatten ontstaan over een voorstel van den nieuwen Minister van Oorlog, om een der leden van die Vergadering, den kolonel *Fontoura*, vrijheid te geven om onder onmiddellijke orders van den bevelhebber over de troepen in de Algarven te staan. Dit voorstel, gevoegd bij de omstandigheid, dat de Senaat den graaf *d'Antas* vergund heeft naar Oporto terug te keeren, heeft het vermoeden doen oprijzen, dat men de linietroepen uit de hoofdstad wil verwijderen, ten einde daardoor aanleiding tot de reorganisatie der ontbonden bataillons nationale garde te verkrijgen. Men dacht dat het lot van het nieuwe Ministerie van den uitslag der discussien over genoemd voorstel zou afhangen.

HANOVER — PRUISSEN.

Het is een verwijt, dat vooral in den laatsten tijd menigmalen gedaan is aan de onderscheidene drijvers van partijschappen, dat zij onder een valsch licht de daadzaken voorstellen, misbruik maken van hatelijke benamingen, en aan de wederpartij alle wanorde willen geweten hebben, die zij nogtans zelve hebben veroorzaakt. Dit verwijt was geenszins zonder grond. Wanneer men een blik slaat op de woelingen die in Frankrijk en Belgie in 1830 en sedert hebben plaats gehad; daar werden al de rampzalige gevolgen van den partijgeest geheel en al geschoven op rekening van de minst magtige partij, in de hoop dat die minderheid nog meer zou verzwakt worden door de verguizing waarmede zij overladen werd. Het » *tous les moyens sont bons, pourvu qu'ils sont utiles*," is, hoe onkiesch ook, steeds de leus van alle partijen geweest. Dat intusschen dit voorbeeld van Frankrijk en Belgie, ook weerklank in Duitschland gevonden heeft doet ons innig leed; te meer omdat dan het verwijt ten laste van de regering vallen zou, indien de beweeringen der pruissische nota, betrekkelijk de Hanoversche zaken echt zijn. Immers wordt daarin het aanzienlijk gedeelte der Hanoversche bevolking, dat niet instemt met de willekeurige en despotieke handelingen van koning Ernst August en diens minister von Schele, uitgekreten voor oproerig; wordt aan den koning onderstand beloofd indien *die oproerige factie het hoofd opsteekt.* Hetzij met opzet, hetzij uit ingenomenheid met eigene staatkunde, hier heeft eene blijkbare verwisseling van rollen plaats: het is toch niet de bevolking van Hanover die *oproerig is*, die zich tegen de wet en het wettig gezag verzet; maar de regering vindt weerstand, edoch tot heden lijdelijken weerstand [illegible] opheffing der constitutie van 1833. Verwonderlijk [illegible] dat de duitsche leden van de Bondsvergadering, de souvereiniteit des lands in zich vereenigen, als *oproerig* [illegible] niet buigt voor dien souvereinen wil! Maar de Duitsche Vorsten zijn geen onbepaalde Souvereinen; en die zich dat aanmatigen, leeren en regeren in strijd met de grondwet van den Duitschen bond. Art. 57 der akte, waarbij die souvereiniteit aan de Vorsten wordt toegekend, staat in een onafscheidelijk verband met de bepaling van het 54ste artikel, de gehoudenheid der Vorsten vaststellende, om aan hunne staten vertegenwoordigende instellingen te geven. Gewoonte geeft geen regt; omdat enkele Staten zich onttrokken hebben *met de daad* (*facto*) aan die ook op hen rustende verpligting om naar grondwettige instellingen te regeren, regeren zij niet naar het regt (*jure*) als onbepaalde Souvereinen. De Koning van Hanover kan dus nu *facto*, naar zijn believen, dat is zonder aanzien der wet regeren, maar regtens is hij geen onbepaald Souverein. De [illegible] van het woord *oproerig* aan de Hanoveranen [illegible] geweld verdedigen, is dus onverdiend [illegible] Maar dat antwoord van Pruissen aan Hanover [illegible] punt in, het is dat, waarin Pruissen zegt aan geen volk een Vorst te willen opdringen, die het in zijn land niet uithouden kan. Maar indien Pruissen, in plaats van zich te dien opzigte op het gevoelen van den Bondsdag in de Brunswijksche zaak te beroepen, niet maar gelet had op de art. 25 en 26 der acte, die regt geven op ondersteuning, maar onderzoek gedaan had naar de oorzaak van den tweestrijd, dan [illegible] zijn de handhaving van art. 27 en 3 te vorderen, omdat de [illegible] van de Weener-acte geweest is, aan Duitschland [illegible] verwaarborgen. Met het bloot naleven van art. 26 [illegible] verleening van hulp, en met voorbijziening van art. 27 en 56, zal het aan de Vorsten in Duitschland gemakkelijk vallen, om al de controlerende stendenvergaderingen op zijde te stellen, en alle vertegenwoordiging te smoren. Maar met zoo te handelen verdooft men den edelen nationalen geest in Duitschland, en maakt men een broeinest van revolutionnaire woelingen, die, na herhaalde nederlagen, het eindelijk zoover zullen brengen, dat de gedaante van Duitschland geheel veranderd wordt. Men moet den stroom leiden en dienstbaar maken het heil van het land; met denzelven te belemmeren en te stuiten, wordt de weldadige stroom vernield voor den omtrek, en sleept alles in

zijne verwoestende doorbraak met zich in den afgrond. De dubbelzinnige verklaring van den Badenschen minister aan de stenden vergadering, daar alles afhangt wat door *regtstoestand* moet verstaan worden, boezemt ons geen genoegzaam vertrouwen in voor de handhaving der constitutie van 1833 in Hanover.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND. — De verdienstelijke hoogleeraar in de regtsgeleerdheid aan de hooge school van *Berlijn*, professor GANS, is den 5den dezer, ten gevolge van een aanval van beroerte overleden. Zijn dood wordt als een wezenlijk verlies voor de regtskundige wetenschappen gehouden. — Door den bekenden Beijerschen geheimraad, ridder VON WIEBEKING, is een berigt bekend gemaakt wegens de voortzetting van een groot door hem ondernomen werk, dat, in zeven groot 4to deelen, met 200 platen, moet worden uitgegeven, en waarvan de titel is: *Analyse descriptive, historique et raisonnée des monuments de l'antiquité, des édifices les plus remarquables du moyen-âge et des derniers temps, des plus grandes rivières, des canaux navigables et d'irrigation, des dessèchements, des ponts et des ports en Europe.* Reeds 3 deelen met 98 platen zijn van dit werk uitgegeven. Zij handelen over *Italie* en *Frankrijk*; de overige zullen hoofdzakelijk de andere landen van *Europa* betreffen. De reizen door den heer VON WIEBEKING ter verzameling van bouwstoffen voor zijn werk, gepaard met de kosten der onderneming, hadden hem reeds eene som van 30,000 guldens gekost. Ter voortzetting der uitgave werd derhalve vereischt, dat de schrijver en ondernemer het uitzigt had van zich voor zijne opofferingen schadeloos gesteld te zien. Daarvoor had hij nu den weg van inteekening ingeslagen, zullende de onderneming bij de drie reeds uitgegevene deelen blijven, zoo het getal der inteekenaars geen 200 bedraagt. Tot heden bedroeg dit getal nog slechts ruim 50, waaronder Z. M. de Keizer van *Oostenrijk* voor zes, Z. M. de Koning der *Nederlanden* voor vijf exemplaren, enz. De prijs der drie eerste deelen is 40 dukaten, der drie volgende deelen zal op 30 dukaten komen, en het zevende gratis gegeven worden.

RUSLAND. — De Akademie van wetenschappen verloor op den 28sten Mei door den dood een harer verdienstelijke medeleden, de sterrekundige, staatsraad en ridder TARCHANOFF.

FRANKRIJK. — Op den 2den dezer had te *Parijs* wederom de jaarlijksche openbare zitting van de vijf Akademien, onder het voorzitterschap van den president der Akademie van wetenschappen, den heer CHEVREUIL, plaats. Als eene jaarlijksche vereeniging van de vijf voornaamste geleerde ligchamen van *Frankrijk*, welke het publiek als 't ware uitlokken, om aan te hooren en hetzelve verslag van hunne arbeid en van de vorderingen van de wetenschappen en den geest in het algemeen te geven, heeft deze vergadering en bijeenkomst, even als vroeger, aan de verwachting niet geheel bijzonder aan het doel te beantwoorden, en heeft dan ook slechts middelmatig de openbare belangstelling getrokken. In plaats toch van een geregeld overzigt, of van een verslag waarin de vorderingen in de onderscheidene wetenschappen in verband tot elkander en als hand aan hande, worden voorgedragen en uiteengezet, worden deze jaarlijksche vergaderingen besteed met de voordragt van een fragment uit dezen of der wetenschappelijke vakken die hier door de leden der onderscheidene Akademien vertegenwoordigd worden, waarin alzoo de eenheid wordt gemist en die dus in het onderhavige geval slechts een matig belang inboezemen. De eerste redenaar, de president der vergadering CHEVREUIL, scheen dit gebrek der jaarlijksche bijeenkomsten van de vijf Akademien, te gevoelen en als op het oog te hebben, toen hij in zijne openingsrede het onderling verband van de wetenschappen en kunsten aantoonde, betogende, dat de dichtkunde en de wijsbegeerte, de wiskunde en de geschiedenis gelijken tred naar het algemeen doel ... houden; dat de verschillende middelen door den ... onderling de hand bieden; dat de bloote handeling zoowel voor den een als de formulen voor den ander onvoldoende zijn, en dat de juiste bepaling van den vorm in het eene vak niet minder noodzakelijk is dan de keurigheid van stijl in het ander. Na dit algemeen betoog over den gemeenschappelijken gang in de onderlinge betrekking van de wetenschappen, letteren en kunsten, konden gezegd worden geheel op zich-zelve te staan, als een bepaald bijzonder onderwerp behandelende, een dichtstuk over de ontdekking van DAGUERRE, 't welk daarna door den heer N. LEMERCIER werd voorgedragen, en de voorlezing door den heer JOUFFROY, van een fragment zijner geschiedenis der herrijzing van *Griekenland*, zijnde eene schets kort voor het beleg van *Tripolitza*, dat overigens een fraai historische schildering was, die veel bijval vond. In deze zitting werd weder een verslag uitgebragt over de taalkundige prijs door VOLNEY gesticht; nogmaals kon dezelve niet toegewezen worden. Van twee verhandelingen werd echter eene eervolle melding gemaakt. — *Frankrijk* heeft dezer dagen een zijner verdienstelijke krijgskundige schrijvers verloren, te weten, de artillerie-generaal G. H. COTTY, bekend inzonderheid door zijn *Dictionnaire de l'artillerie*, van 1822 tot 1832, in 2 deelen in 4°. uitgegeven en tot de *Encyclopédie méthodique* behoorende. In 1806 gaf hij eene instructie uit, betreffende de dragende vuurwapens, die op bevel van den oorlogsminister gedrukt werd, en in hetzelfde jaar nog eene verhandeling over de vervaardiging der wapens. Hij was in 1772 geboren. — Te *Mulhause* overleed den 25sten ll. de bekende lithograaf G. ENGELMANN, door wie het eerst de steendrukkunst in Frankrijk ingevoerd werd en aan wien dat land nog onlangs te danken had de uitvinding van het in kleuren drukken der steendrukplaten.

NEDERLANDEN. — De verkooping der uitgebreide verzameling van schilderijen en teekeningen, door wijlen den hoogleeraar J. BLEULAND te *Utrecht* nagelaten, heeft dezer dagen de voornaamste liefhebbers en kunstkoopers uit ons vaderland en van elders, vooral uit *Londen*, *Brussel* en *Keulen* naar *Utrecht* gelokt, en een nieuw bewijs gegeven van de voortdurende waarde, welke aan onze vaderlandsche kunstgewrochten gehecht wordt. Vele schilderijen hebben aanzienlijke prijzen opgebragt, terwijl het tot genoegen strekt te kunnen vermelden, dat een aantal heerlijke stukken door inlandsche kunstverzamelaars gekocht zijn. Zie hier eene opgave van de prijzen welke sommige stukken gegolden hebben: No. 20 door J. en A. BOTH *f* 7000; No. 55 door G. DOU *f* 1500; No. 171 door J. KOBEL *f* 2855, No. 173, 174, en 175 van denzelfden *f* 1200, 1430 en 1000; No. 254 door P. G. VAN OS *f* 1530; No. 269 door P. POTTER *f* 540; No. 282 door J. RUISDAAL *f* 2330; No. 299 en 300 door J. C. SCHOTEL *f* 860 en 885; No. 307 door J. STEEN *f* 1300; No. 342 door G. TERBURG *f* 2000; No. 414 door P. WOUWERMANS *f* 1240; No. 421 door J. WIJNANDS *f* 910, enz. enz. De geheele verkooping heeft *f* 72,000 opgebragt.

ALLERLEI.

DRIE WENKEN.

II. WATER.

De beroemde *Hufeland*, lijfarts van den Koning van Pruissen, zeide van dit allereerste en edelste geschenk van God: De beste drank is water en wel zuiver bronwater; deze gewoonlijk zoo verachte, ja van menigeen voor schadelijk gehoudene drank. In frisch water ligt eene ongelijk grootere kracht, dat wij ons tot hiertoe voorstellen. Eene verwonderlijke opwekkende kracht is aan koud water door den schepper geschonken. Ik aanzie niet het alsmede groot middel ... het grootste, ... Het is door zijne koude ... versterkend en opwekkend middel voor maag en zenuwen. Het is een heerlijk gal en onreinigheid verdelgend middel door de veelvuldige lucht en zout-bestanddeelen, die het bezit. En daar volgens de nieuwste ontdekkingen, ook zuurstof een bestanddeel van het water is, zoo drinken wij in elken teug koud water tevens nieuwe levensstof. De bovengenoemde lucht mag men wel den geest van het water noemen.

Het is nog bij velen eene groote dwaling, dat men het water zoude open moeten laten staan in eene flesch, kruik of vat, om het tot eenen gezonden drank toe te bereiden. Hierdoor verliest men niet alleen de fiksche lucht, maar alle onreine dampen, stof en insecten worden door het water aangetrokken. Een schipper van Utrecht naar Amsterdam, zoogenaamd versch water overbrengende, verkeerde laatstleden zomer nog in deze grove dwaling, met veel verwaandheid verhalende, dat hij het ook in diervoege in zijne bekrompene woning bewaarde, tot dat de liefhebbers voor hetzelve kwamen vragen.

Vele boeken zijn er thans in Duitschland uitgekomen, die bewijzen, dat het koud en ijskoud water, inwendig en uitwendig aangewend, voortreffelijke diensten doet zoo wel door ziekten te voorkomen, als door hetzelve in en uitwendige, wonder te genezen. Als daar zijn: *Kröber*, Breslau 1836. *Granichstaedten*, Weenen 1837. *Oertel*, Leipzig 1835. *Zoczek*, Leipzig 1836. *Röver*, Leipzig 1837. *Rothel*, Cassel 1838. Baron *von Falkenstein*, Berlin 1838, enz.

Het treffendste echter is, dat de watervriend, wanneer hij eenmaal aan koud water zich gewend heeft, zijne tanden bewaart, voorts ook geen roos in het gezigt, geen kies- of oorpijn of verstoptheid in het hoofd, zich op den hals haalt; zoo hij het hoofd slechts tweemalen daags met ijskoud water wascht.

Terwijl daarentegen heete soepen en heete thee, de tanden bederven, de keel inkrimpen, de ingewanden, zenuwen en maag der-

slappen en niet zelden kanker en een verschrikkelijken dood veroorzaken.

Verdwaalde menschen roepen,
Heet water, heete Soepen,
En toch voor jong en oud,
Schiep God het water koud.

Koud water 't is bewezen,
Zal menschen ras genezen,
Van kies- en zinkingspijn;
Mits dat zij menschen zijn.

Mits dat zij menschen zijn, dat wil zeggen: geene bloedarts, die de eerste koude schuwen, ofschoon dezelve al dadelijk wordt opgevolgd door eene zeer aangename warmte.

Men leest in de Nieuwspapieren, onder dagteekening van den 28 December 1838: » Veel opziens maakt voortdurend de koud-water-» geneesinrigting te Grafenberg, in Oostenrijks Silezien, van *Vincent* » *Priesznitz.* Het getal der zich thans aldaar bevindende gasten is » grooter dan ooit. Een nieuw gebouw wordt opgerigt. Hij wil nie-» mand zijne geneeswijze opdringen, verlangt echter van hen, die » zich dezelve eenmaal onderwerpt, zonder omwegen of uitvlugten » te volharden."

Alle berigten stemmen daarin overeen, dat indien er al van vele honderden, die sedert 1829 derwaarts stroomden, eenige weinigen niet genezen zijn, die weinigen echter niet verergerd van daar zijn vertrokken, veel minder dat er ook slechts maar een onder de behandeling den geest zoude gegeven hebben. Het getal nam toe, 1829 waren er 49 zieken. 1830, 54. — 1831, 62. — 1832, 118. — 1833, 206. — 1834, 256. — 1835, 305. — 1836, 440. — 1837, 559. — 1838 tot 20 Augustus 650, waaronder Vorsten, Graven en Baronnen, maar ook arme lieden, want de koudwater-kuur is niet kostbaar. Dit toenemende getal is overgroot, als men daarbij in aanmerking neemt, dat te gelijker tijd op een twaalftal andere plaatsen in Duitschland zulke inrigtingen werden aangetroffen, onder anderen te Boppaert aan den Rhijn, Kasteel Marienberg door Dr. *Schmitz.*

NB. Door het geneeskundig toevoorzigt te Weenen is er onderzoek gedaan naar den eenvoudigen landman en watерarts *Vincent Priesznitz*, en bevonden, dat de man zich van niets anders dan koud water bediende, dus niet als een kwakzalver konde worden aangemerkt, dewijl hij *Gods* gave zuiver gebruikte.

Voorts is nog op te merken, dat de wijze van *Priesznitz* hemelsch breedte verschilt van die der russische dampbaden, dewijl bij de eerste de longen uit het spel blijven. Zie *Grunsch [illegible]* tekst, fol. 114.

Mr. L. BEENS, Notaris te *Breda*, zal, als daartoe regterlijk benoemd, op Dingsdag den 21 Mei 1839, des avonds ten zeven ure, in het Koffijhuis van J. JONKERS, in de Karterstraat te *Breda*, in het openbaar voor zijne principalen en in tegenwoordigheid als volgens de Wet, opveilen en veertien dagen daarna

VERKOOPEN:

Eene HUIZINGE en ERVE, met den Gang, aan de noordzijde daarvan gelegen, gemerkt A, 202, genaamd *de Keizerskroon*, gestaan en gelegen te *Breda*, op den hoek van de Keizer- en Akkerstraat, Kadaster Sectie B, No. 1062, groot 2 Roeden en 19 Ellen. — Aan te vaarden bij het geven van den slag.

Nadere onderrigting te bekomen ten Kantore van gemelden Notaris.

J. VAN GINNEKEN, Notaris te *Teteringen*, zal, voor zijne Principalen, op Maandag den 10 Junij 1839, ten Huize van C. VERDAASDONK, in *de Roskam*, bij de Kerk, te *Teteringen*, voor den tijd van 6 jaren ingaande met den 1sten Januarij 1840,

VERPACHTEN:

Een HOUTEN STANDAART WIND-GRAANMOLEN, met de daaraan behoorende HUIZINGE, KAMER, STAL, SCHUUR en BAKHUIS, met HOF, DRIES en ZAAILAND, te zamen groot 1 Bunder, 93 Roeden, staande en gelegen in de Hoofdstraat te *Teteringen*, kort bij de Stad *Breda*, niet verre van de Gemeenten *Ginneken* en *Dorst*, onder *Oosterhout*, thans nog in pacht en bewoond bij den Molenaar C. W. BRUINZEELS.

Nadere onderrigting te bekomen, ten Kantore van genoemden Notaris.

SNELVARENDE STOOMBOOTEN

WILLEM DE EERSTE en KONINGIN DER NEDERLANDEN,

Beide met Machines van lage drukking.

Varende in het Beurt-veer tusschen NIJMEGEN en ROTTERDAM, als volgt:

Van NIJMEGEN naar ROTTERDAM en 's HAGE, alle dagen, 's morgens ten 7 ure, en

Van ROTTERDAM naar NIJMEGEN, alle dagen, 's morgens ten 6 ure.

Zullende bij aankomst te *Rotterdam*, eene zeer geschikte DILIGENCE gereed zijn, om de Reizenden naar *'s Hage* te vervoeren, terwijl 's morgens ten half vier ure, bij J. STAATS, aan de Boskade, te *'s Hage*, eene DILIGENCE zal afrijden, ten einde voor het vertrek der STOOMBOOT te *Rotterdam* aan te komen.

STOOM-JAGT

VARENDE TUSSCHEN

MIDDELBURG EN ROTTERDAM,

MEI 1839.

Van Middelburg.			Van Rotterdam.		
Dingsdag 14,	's morg.	4½ uur.	Woensdag 15,	's morg.	5½ uur.
†Vrijdag 17,	»	6½ »	Zaturdag 18,	»	8 »
Zondag 19,	»	3 »	Maandag 20,	»	9½ »

NB. De overvaart op de met een † gemerkte Afvaartdagen is, wegens Strooms-tegenstand, van langeren duur dan op de overige.

** Bij BROESE EN COMP. zijn verkrijgbaar de navolgende Werken:

Pastoret (De), Claire catalanzi ou la corse en 1736, 2 vol. 2,20
Moneuse, Regina, 2 vol. . . . . . » 2,75
Bodin, Sienia, 2 vol. . . . . . » 2,75
E. Sue, Latreaumont, 2 vol. . . . . . » 2,75
Veil Castel, Une Duchesse, 2 vol. . . . . . » 2,75
Brisset, Le genie d'une femme, 2 vol. . . . . . » 2,75
Lottin de Laval, Le comte de Nany, 2 vol. . . . . . » 2,75
Bignon, Histoire de france, 6 vol. . . . . . » 4,45
Trollope, Vienne et les Autrichiens, 2 vol. . . . . . » 2,75
[illegible], 2 vol. . . . . . » 2,75
[illegible] . . . . . . » 1,60
[illegible] . . . . . . » 1,60
Doverstein, 2 vol. . . . . . » 2,75
Le Bouquet de mariage, 2 vol. . . . . . » 2,75
Les nuits de Berlin, 2 vol. . . . . . » 2,75
Brot, Seule au monde, 2 vol. . . . . . » 2,20
Le Boudoir et la mansarde, 2 vol. . . . . . » 2,75
Bulwer, Alice, 2 vol. . . . . . » 2,75
Luchet, Frere et soeur, 2 vol. . . . . . » 2,75
Mademoiselle De Verdun, 2 vol. . . . . . » 2,75
Victor Hugo, Les voix Interieures . . . . . . » 1,10
Anna Marie, La Cornelia, 2 vol. 2,20
Jules de Saint Felix, Vierges et Courtisanes, 2 vol. 2,20
——— Madame la Duchesse de Bourgogne. 1,10
——— Mademoiselle de Marignan, 1 vol. 1,10
Charles Didier, Une année en Espagne, 2 vol. » 2,20
——— Chavornay, 2 vol. . . . » 2,20
——— Le Chevalier [illegible], 2 vol. » 2,75
Lamothe-Langon, [illegible], 4 vol. » 2,20
Jacob, La sœur du [illegible], histoire du temps d'Henri IV, 2 vol. . . . . . » 2,20
Leon Gozlan, Washington Levert et Socrate Leblanc, 2 vol. 2,20
Balzac, Caesar Birotteau, 2 vol. . . . . . » 2,20
Jules Lecomte, Les Smoglers, 2 vol. . . . . . » 2,20
Addison, Episodes des cours d'assises, 1 vol. . . . » 1,10
Marryat, Jacob Fidele, 2 vol.
——— Pierre Simple, 2 vol.
——— Japhet à la Recherche d'un Père, 2 vol.
——— Monsieur le Midshipman Aise, 2 vol.
——— Rattlin le Marin, 2 vol.
——— King's Own, ou il est au Roi, 2 vol.
——— Caïn le Pirate, 2 vol.
——— Newton Forster, ou la Marine marchande, 2 vol.
——— Franck Mildmay, 2 vol.
——— Snarley Yow, ou le chien [illegible], 2 vol.
——— Le Pacha à mille [illegible], 2 vol.
——— Le vieux Commodore, [illegible]
——— Ardent [illegible]
(per deel 1,80)

Te Breda, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers